

[View this email in your browser](#)

HEEMKUNDEKRING
Schijndel

NIEUWSBRIEF HEEMKUNDEKRING SCHIJNDEL

mei 2026

Voorwoord

Beste leden,

Na de laatste Nieuwsbrief in 2025 hebben het bestuur en de werkgroepen van de Heemkundekring Schijndel niet stilgezeten. We zijn 2026 gestart met het uitwerken van ideeën van vorig jaar, wat precies blijft nog even een verrassing. Als er iets concreets te melden is zullen we dat uiteraard met u communiceren.

Het bestuur is verheugd dat het in de ALV een nieuw bestuurslid heeft mogen verwelkomen, Germa Jansen - Heessels. We gaan ervan uit dat het een mooie samenwerking wordt.

Er staan verder, naast de gebruikelijke lezingen en een combinatie lezing en boekpresentatie in juni, allerlei projecten op de rol voor het komende jaar. Op dit moment is de grootste dat van de Archeologische werkgroep met het organiseren van de Archeologische Dagen op 10 en 11 oktober. Een flinke klus, maar de voorbereidingen verlopen voorspoedig. Het belooft weer een spektakel te worden.

Ook dit jaar weer een excursie, dit keer niet heel ver weg, naar Gemert, maar het is toch weer een bijzondere, waar we het Boerenbondsmuseum zullen bezoeken. De uitnodiging heeft u al ontvangen en de inschrijving is geopend tot 31 juli. Maar er zijn nog maar enkele plaatsen beschikbaar, dus als u mee wilt en nog niet heeft gereageerd, vol = vol.

In de onderstaande Nieuwsbrief kunt over een en ander nog meer lezen. Houd u voor al onze activiteiten uw mail, de website en overige sociale media in de gaten.

Rest mij niets anders, dan u, namens het bestuur, een zonnige zomer toe te wensen, waarna we elkaar in het najaar, hopelijk in goede gezondheid, weer persoonlijk kunnen treffen.

Geertje de Kort

bestuurslid

Ledenadministratie

Nieuwe leden

Sinds de Nieuwsbrief van december 2025 mochten we de volgende nieuwe leden verwelkomen: Paul van den Brand, Huub Lackamp, familie Pieter, Marieke en Liz Snelleman, Jos Korsten, Aleida Bogmans, Ine Verhoeven, Jeanne v.d. Boom en Hennie Kooijmans (allen uit Schijndel). Henk van der Voort en Jeanine van den Oetelaar (Veghel). Albert Hermes (Uden), Ben Pennings (Goirle), Stichting Brabantse Aa (Heeswijk-Dinther) en Henk van Osch (Deurne).

Overleden in 2025

Helaas hebben we afscheid moeten nemen van een aantal leden die van ons zijn heengegaan. Dat zijn: Mieke van der Sangen, Leo Verhagen, Jan Voets en Noud Hermes. Wij wensen de families heel veel sterkte.

Het huidige ledenbestand is: 336

Excursie 2026

Dinsdag 8 september gaan we naar het Boerenbondsmuseum in Gemert.

Een groot aantal leden heeft zich al aangemeld maar er zijn nog enkele plaatsen vrij in de bus.

Het programma:

9:30 vertrek met bus naar Gemert

10:30 na de koffie met vlaai een rondleiding groep 1 / rondrit met tram groep 2

12:30 uitgebreide Brabantse koffietafel met soep

13:30 rondleiding groep 2 / rondrit met tram groep 1

16:00 afsluitend drankje

17:00 vertrek naar Schijndel

Aanmelding Excursie 2026

De kosten van deze excursie bedragen € 55,00 voor leden en € 60,00 voor niet leden.

Aanmelden geschiedt door een e-mail te sturen naar

secretariaat@heemkundekringschijndel.nl of contact op te nemen met Bernadette Keetels, secretaris, 06-12357769. Dit laatste kan t/m 31 mei en weer vanaf 1 juli t/m 31 juli i.v.m. afwezigheid van de secretaris.

Voor meer informatie en het uitgebreide programma zie de aankondiging op de website: www.heemkundekringschijndel.nl

Nieuw boek Eugène de Groot

Eugène de Groot, lid van onze heemkundekring, presenteerde begin dit jaar zijn nieuwste boek *'Toeval of niet. De verschillende gezichten van het toeval en de dood'* in de Bibliotheek van Uden.

In dit boek staat ook een citaat van wagenmakers zoon Jan Heesters, met expliciete verwijzing naar het vorig jaar verschenen boek *'De vergeten K van Schijndel'*: *Zo liet de Schijndelse kunstschilder Jan Heesters (1893-1982) zich tegen het eind van zijn leven ontvallen: "Vaak denk je dat de kaarten in het leven zo maar toevallig op je tafel vallen. Maar ik ben er steeds meer van overtuigd geraakt, dat ze van te voren precies geschudt worden."*

Hieronder het artikel uit het Udens Weekblad d.d. 3 maart 2026.

Willem Ivensprijs voor Toon van Boxtel

Was Toon van Boxtel, lid van onze heemkundekring, in 2024 de winnaar met een door hem ingezonden verhaal, dit jaar viel hem die eer weer te beurt voor een poëtische vertelling en is hem de onder dialectschrijvers begeerde Willem Ivensprijs uitgereikt. Het landelijk thema voor dit jaar was 'Van onze generatie'. In het Schijndels zouden we zeggen 'Van onze leeffted' en in West-Brabant 'Van onzen ouwer'. Het onderwerp van zijn inzending is een hoogbejaarde man die nog éénmaal, net als in zijn jonge jaren, op zijn Harley Davidson door Europa wil toeren en die niet meer van zijn reis terugkeert. 'Schrijven in dialect is best lastig. Er bestaan geen regels voor', aldus Van Boxtel. 'Er is al veel verschil tussen de dorpen onderling Meierijstad, laat staan het nog grotere verschil tussen het westen en het oosten van onze provincie. Dor kunde gin regels vur make. En dialect leze is ok al nie hendig, mar es ge dè hardop doet gû dè' is zijn mening.

Erelidmaatschap voor Gerard van Kaathoven

Tijdens de Algemene Ledenvergadering is Gerard van Kaathoven benoemd tot erelid van Heemkundekring Schijndel. Van Kaathoven is al sinds 1988 lid van de vereniging en

maakt sinds 2008 deel uit van het bestuur. Archeologie vormt zijn grote passie. Samen met Ruud Hemelaar coördineert hij al jarenlang de werkgroep Archeologie, die inmiddels uit veertien leden bestaat. De werkgroep staat bekend om haar enthousiasme en actieve bijdrage aan het (archeologisch) onderzoek naar het verleden van Schijndel. Van Kaathoven heeft in de loop der jaren een indrukwekkend archief opgebouwd met historische kaarten, waaronder kadasterkaarten. Hierdoor wordt hij regelmatig geraadpleegd door instanties, waaronder de provincie. Ook onderhoudt hij veel contacten met regionale en landelijke organisaties op het gebied van archeologie. Daarnaast fungeert hij als aanspreekpunt voor de gemeente Meierijstad als het gaat om archeologie en bodemonderzoek. Zo leidde hij onder meer het onderzoek in de Dr. Ariënsstraat, waar vondsten werden gedaan die erop wijzen dat Schijndel mogelijk ouder is dan de tot nu toe aangenomen 700 jaar.

Ook organiseerde hij samen met archeoloog Johan Verspay het CARE-project gemeenschapsarcheologie in Schijndel, dat in 2020 in het centrum van de stad werd uitgevoerd. Verder organiseerde hij in 2018 de succesvolle Archeologische Dagen en werkt hij met zijn werkgroep opnieuw aan nieuwe Archeologische Dagen op 10 en 11 oktober van dit jaar.

Foto: Bas Ulehake De MooiSchijndel Krant

Waarderingspenning voor Trees en Berry

Tijdens de Algemene Ledenvergadering is de Waarderingspenning uitgereikt aan Trees Vermeer en Berry Dekkers. De onderscheiding is een blijk van waardering voor hun grote inzet bij educatieve projecten en de organisatie van de cursus Skinlelogie. Deze cursus, waarin deelnemers kennismaken met de geschiedenis van Schijndel, blijkt de afgelopen jaren een belangrijke bijdrage te leveren aan de groei van het ledenbestand van de heemkundekring.

Sinds 2021 hebben Vermeer en Dekkers de organisatie van de cursus stevig in handen. Jaarlijks bereiden zij de avonden zorgvuldig voor, stemmen zij de inhoud af met gastsprekers en begeleiden zij de bijeenkomsten. Na afloop evalueren zij de cursus en

zoeken zij telkens naar verbeteringen of nieuwe onderdelen. Volgens het bestuur heeft hun inzet een belangrijke rol gespeeld in de groei en ontwikkeling van de vereniging.

Foto: Bas Ulehake De MooisSchijndel Krant

Koninklijke onderscheidingen

Tijdens de laatste lintjesregen op 24 april 2026 zijn Adrie van Grinsven en Joop Steenbakkers onderscheiden in de Orde van Oranje-Nassau. Burgemeester Kees van Rooij heeft hen de koninklijke onderscheiding opgespeld.

Adrie van Grinsven is sinds april 2016 penningmeester van Heemkundekring Schijndel (HKS) en zorgt voor alle financiën en alle subsidieaanvragen. Hij heeft er mede voor gezorgd dat de vereniging een gezonde financiële positie heeft.

Behalve penningmeester is Adrie ook inhoudelijk actief als lid van de HKS. In 2019 heeft hij een substantiële bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de documentaire 'Ooggetuigen van de Granaatweken' en in 2024 heeft hij in het kader van herdenking 80 jaar bevrijding WO II het boek 'Ooggetuigen van de Granaatweken' samengesteld, daarnaast heeft hij in 2025 ook de nieuwe werkgroep Genealogie opgericht.

Naast betrokkenheid voor Heemkundekring Schijndel is Adrie ook penningmeester van Stichting De Hoogstrater in Eindhoven en penningmeester van Vincentiusvereniging in Schijndel. In het verleden was hij bestuurslid bij Welzijn de Meierij en bij het Rooms-Katholiek Dovenpastoraat in Sint Michielsgestel.

Joop Steenbakkens, lid van Heemkundekring Schijndel, was van 2011 tot en met 2017 bestuurslid van Stichting de Brabantse Boerderij, waar hij zich als projectleider met diverse initiatieven bezighield. Ook daarna – en zelfs tot op heden – blijft hij actief als onderzoeker en mede-auteur van vijf boeken over cultuurhistorische boerderijen en de landschapsbiografie van de Dommel. Door zijn vrijwillige inzet worden waardevolle stukken erfgoed gedocumenteerd en bewaard, zodat toekomstige generaties een blijvende bron van kennis en inspiratie hebben over de geschiedenis en het landschap van Brabant.

Naast de betrokkenheid bij Heemkundekring Schijndel is hij actief geweest bij bouwvereniging Huis en Erf, bij Stichting Voortgezet Onderwijs Regio Schijndel en bij De Schaapskooi Schijndel. Voor paardenclub Jan van Amstel en ponyclub De Trouwe Vriendjes schreef hij een jubileumuitgave.

Skôn Skèndel(s).....

Trees Vermeer en Berry Dekkers van de Educatieve Werkgroep hebben de indruk dat het Schijndels dialect steeds verder wegzakt. Wat we vandaag de dag in Schijndel spreken is ABN met wat Brabantse woorden en een Brabantse tongval. Taal is altijd in beweging

en de taal van onze grootouders en ouders verandert dus ook. Zeker ook omdat we in een steeds ruimere omgeving actief zijn. Vroeger was men erg lokaal gericht. Nu veel meer regionaal, nationaal en internationaal. Natuurlijk heeft dat gevolgen voor onze taalontwikkeling.

Is dat erg? Nee, niet echt. Maar het is wel jammer. Het dialect maakt deel uit van ons cultureel erfgoed. Binnen de Heemkunde koesteren we het verleden. Dus ook het dialect behoort tot ons verleden.

Met medeweten van het bestuur is de educatieve werkgroep gestart met wat mensen te polsen over het Schijndels dialect. Vinden ook zij het belangrijk om wat actiever te worden op dit vlak? In de ontmoetingen was het duidelijk dat er belangstelling was om het dialect wat meer onder de aandacht te brengen.

Met in totaal 9 mensen is een start gemaakt om te kijken wat we met het Schijndels dialect kunnen doen. In het verleden zijn meerdere mensen actief geweest om het dialect vast te leggen en uit te dragen. In een eerste bijeenkomst op 16 mei is uitgebreid gesproken over uitgangspunten en mogelijke initiatieven.

Wat duidelijk was is dat dialect complex is. Je kunt 3 dingen onderscheiden. Dialect lezen is best lastig. Dit kun je beter hardop doen, maar dan nog. Dialect spreken is ook lastig. Meestal doe je dat op basis van overlevering van ouders op kinderen en je contacten in je omgeving. Maar, dan heb je ook al snel verschillen met betrekking tot de verschillende klanken. En ja, dan heb je ook nog eens het schrijven. Er zijn maar weinig vastgelegde regels en gebruiken. En dat hebben maar zeer weinig mensen geleerd.

Een van de deelnemers merkt op dat ondanks grote inspanningen van scholen en het vastleggen van allerlei regels er maar weinig mensen ons officieel Algemeen Beschaafd Nederlands foutloos spreken en schrijven. Is dat erg? Dat denken wij dan weer wel!

In de eerste bijeenkomst werden de problemen die opdoemen goed onderkend. Wil je toe naar een groen boekje voor het Schijndels dialect, zoals bij het ABN, dan zou je uitkomen bij ABS, Algemeen Beschaafd Schijndels. Een boekje waar iedereen zich van bedienen kan.

In de bijeenkomst waren al veel ideeën. Naast het inventariseren van alles wat er al aanwezig is qua teksten, vastgelegd op papier of in gesproken of gezongen teksten waren er ook veel ideeën hoe een en ander uit te dragen naar een groter publiek. Over het hoe, wat en wanneer hopen wij u in een volgende Nieuwsbrief te informeren.

Een ding is zeker, in de bijeenkomst was veel enthousiasme, maar er is nog veel werk te verzetten.....

Schijndel Vroeger, Nu en in de Toekomst.....

De leerlingen van groep 3 en groep 4 van basisschool De Kring (in totaal 44 leerlingen) zijn na de meivakantie gestart met het thema 'Mijn stad of dorp'. Dit thema loopt tot het einde van het schooljaar en staat zo ongeveer de gehele lesdag centraal. De leerkrachten Ellen en Tessa voeren het thema door in vrijwel alle lessen. Dus ook bij taal en rekenen.

Met het thema willen ze graag vanuit 'Schijndel toen' naar 'Schijndel naar de toekomst'. Leerdoelen die behandeld worden zijn:

- Lezen van een digitale plattegrond met legenda, windroos, schaal en coördinaten;
- Kennis maken met het cultureel erfgoed; gebouwen, standbeelden; monumenten, verhalen, liedjes, feesten, tradities, kleding spullen;
- Voorzieningen in Schijndel;
- Meierijstad.

De leerkrachten hebben Trees Vermeer en Berry Dekkers gevraagd om ondersteuning. Deze wordt graag gegeven.

Vanuit de Heemkundekring zijn diverse boekjes, kaarten en materialen beschikbaar gesteld. Er worden historische objecten tentoongesteld in de klassen. Trees en Berry verzorgen een historische wandeling door het centrum van Schijndel. Er zal worden stilgestaan bij bijzondere gebouwen en plekken en wordt iets verteld over de geschiedenis. Uiteraard krijgt ook De Glazen Boerderij een plekje in dit verhaal. De leerlingen maken kennis met de (markt)pleinen van het verleden, de tram, de villa's en de herbergen. Maar ook met de Gas-, Jam- en Vleesfabriek. Aansluitend vindt een bezoek plaats aan de Servatiuskerk waar Mevr. Marina Hobbelen een rondleiding zal verzorgen.

Werkgroep Genealogie

Het onderzoeken van je eigen (familie)geschiedenis is een spannend avontuur. Wat zul je allemaal tegenkomen, en welke verrassende ontdekkingen ga je doen? Maar waar begin je? En hoe zorg je ervoor dat je niet verdwaalt in de overvloed van informatie?

De werkgroep genealogie helpt en opent deuren naar een schat van bronnen. In het bijzonder van Schijndel, maar ook van elders.

De werkgroep is op afspraak voor iedereen toegankelijk voor informatie en ondersteuning via dit e-mailadres: wg-genealogie@heemkundekringschijndel.nl

Persoonsverwisseling op Schijndels oorlogsmonument

Begin januari 2024 werd in de collectie Ben Peters het bidprentje gevonden van Henrica Johanna v.d. Brand, dochter van Antonius van den Brand en Petronella Pijnenburg, geboren te Schijndel op 30 juni 1937.

Op het bidprentje staat dat zij tijdens de oorlogshandelingen in Schijndel op 26 september 1944 was omgekomen. Terwijl zij met al haar dierbaren rennend onder granaatontploffingen van het ene naar het andere huis vluchtte werd ze toch geraakt en overleed.

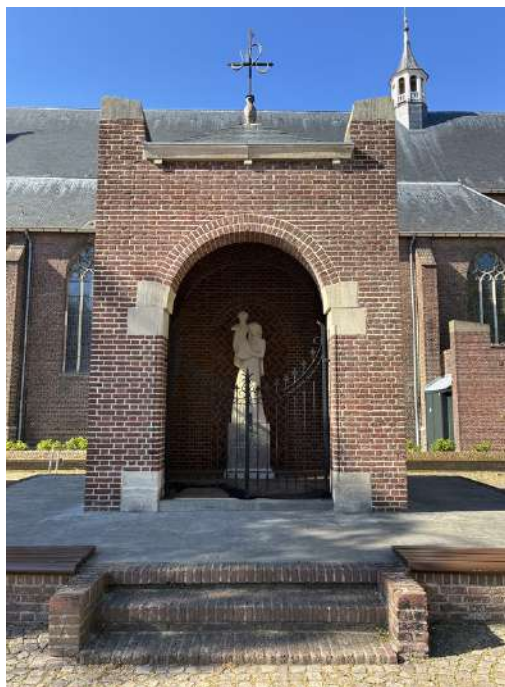
Aangenomen werd dat Henrica een vergeten oorlogsslachtoffer is, omdat zij niet voorkomt op het overzicht van Schijndelse oorlogsslachtoffers.

In dit overzicht staat wel Johanna H. v.d. Brandt, geboren op 27 september 1934. In De Schijndelse Krant van vrijdag 18 juli 1952 no. 29 staat onder het kopje: *'In onze gemeente sneuvelden door oorlogshandelingen onder andere: v.d. Brandt, Johanna'*.

Uit nader onderzoek door Henk van den Brand (lid historische werkgroep van onze heemkundekring) blijkt echter dat er indertijd sprake is geweest van een persoonsverwisseling!

Eerdergenoemde Johanna H. (Henrica: 11 jaar) is niet tijdens de oorlog overleden; maar haar zusje Henrica Johanna Johannes (7 jaar) wèl, namelijk op 26 september 1944. Dit is per e-mail van 31 januari 2024 bevestigd door een gemeenteambtenaar van Meierijstad. Dit betekent dat op de sokkel in de Mariakapel aan de Markt de verkeerde voorletter stond: J. v.d. Brandt moet zijn H. v.d. Brand (zonder t).

Gelukkig is de fout hersteld en is de sokkel in de Mariakapel eind april aangepast.

Vooraankondiging Archeologische Dagen

De werkgroep Archeologie van Heemkundekring Schijndel is al maanden druk met de voorbereidingen van de Archeologische Dagen op **10 en 11 oktober** die gehouden worden bij de Schaapskooi in Schijndel. Tijdens dit weekend kunnen bezoekers zelf aan de slag en verschillende tijdperken ontdekken. De gehele periode van steentijd tot en met de tweede wereldoorlog wordt vertegenwoordigd. Denk aan vuur maken, boogschieten, scherven plakken en speuren met een metaaldetector.

Re-anacters zijn aanwezig die laten zien hoe er in een bepaalde tijd geleefd werd. Er

worden demonstraties gegeven van oude ambachten zoals het smeden van ijzer, mandenvlechten, bogen en speren maken en kaarsen rollen.

Noteer dit weekend alvast in uw agenda! Meer informatie volgt.

Lezingen en activiteiten

Datum:	Lezingen en activiteit:
15 juni	Lezing + boekpresentatie Wim van Uden Koninklijke handboogvereniging Amicitia. (Blauwe zaal)
31 augustus	Hartemèrt.
8 september	Excursie naar Boerenbondsmuseum in Gemert.
14 september	Lezing 'Geloven in vriendschap, 700 jaar Zwanenbroeders in 's-Hertogenbosch'; Spreker Jan van Oudheusden.
5 oktober	Lezing 'De keerzijde van de medaille'; spreker Marco Kroon. Vooralsnog alleen voor leden.
10 +11 oktober	Archeologische dagen bij de Schaapskooi.
9 november	Lezing 'De cultuur in Noordelijk Brabant in de 16e eeuw'; spreker Prof. Dr. Arnoud Jan Bijsterveld.
14 december	Lezing 'Moord Brabant; over de duistere kant van de gezelligste provincie van Nederland!'; spreker Patrick Timmermans.

[Heemkundekring Schijndel](#)

Heeft u nieuws dat u wilt delen, opmerkingen of suggesties voor de Nieuwsbrief neem dan contact op met:

secretariaat@heemkundekringschijndel.nl

This email was sent to det.keetels@gmail.com

[why did I get this?](#) [unsubscribe from this list](#) [update subscription preferences](#)

Heemkundekring Schijndel · Steeg 9-G · Schijndel, Noord-Brabant 5482 WN · Netherlands